अपिकक्ष्य *a.* Belonging to this region (Sāy. on Rv. I. 117. 22 says °क्ष्यं छिन्नस्य यज्ञशिरसः कक्षप्रदेशेन सन्धानभूतं प्रवर्ग्यविद्याख्यं रहस्यम्.)

अपिकर्णम् The region of ears; near (समीप) ते अपिकर्णे आघृणे Rv. 6. 48. 16.

अपिगीर्ण *a.* 1 Praised, celebrated. –2 Told, described.

अपिच्छिल *a.* 1 Not muddy, clear, free from sediment. –2 Deep.

अपिज *a.* Born after or again, epithet of several deities. **–जः** [अपि अप्सु जायते, अलुक् वेदे अप्शब्दस्यैकवचनत्वमपि] N. of the month of Jyeshṭha (जलक्रीडारतिसाधनत्वात्तथात्वम्).

अपित् *a.* [आपः इतो गता यस्य, वेदे] 1 Dry, waterless, as a river. –2 Not having the इत् or अनुबन्ध प्. सार्वधातुकमपित् P. I. 2. 4.

अपितृक *a.* 1 Fatherless. –2 Not ancestral or paternal, not inherited (अपैतृक also in this sense).

अपित्र्य *a.* Not ancestral. अविद्यानां तु सर्वेषामीहातश्चेद्धनं भवेत्। समस्तत्र विभागः स्यादपित्र्य इतिधारणा ॥ Ms. 9. 205.

अपित्वम् Ved. [अपित्वरते अस्मै, त्वर् बा° ड] A part, portion, share.

अपित्विन् *a.* Having a share.

अपिधा 3 U. To shut, close, cover, conceal. चक्षूंष्याश्वपिधध्वं वो विधास्ये क्षेममञ्जसा Bhāg. 10. 30. 22.;

अपिधानम्, (also **पिधानम्**) 1 Covering, concealing, concealment. –2 A cover, lid, covering (fig. also); अमृतापिधानमसि स्वाहा; नैकजलदच्छत्रापिधानं जगत् Mk. 5. 24; a cloth for covering.

अपिधिः *f.* Concealment, covering; **–धिः** What is given to another's entire satisfaction तृप्तिपर्यन्तदत्त. प्रियाँ अपिधीँर्वनिषीष्ट मेधिर Rv. 1. 127. 7.

अपिहित–पिहित *p. p.* 1 Shut, closed, covered, concealed (fig. also); बाष्पापिहित covered with tears. –2 Not concealed, plain, clear; अर्थो गिरामपिहितः पिहितश्च किंचित्, सत्यं चकास्ति मरहट्टवधूस्तनाभः Subhāṣ. **–तम्** *adv.* Visibly, openly; भुजङ्गरन्ध्रादपिहितात्तवातम् Bu. Ch. I. 44.

अपिनद्ध *a.* Closed, concealed; अश्नापिनद्धं मधु पर्यपश्यन् Rv. 10. 68. 8.

अपिपरिक्लिष्ट *a.* Excessively harassed अपि चापिपरिक्लिष्टं चिराद्दारैः समागतम्। आत्मकार्यगरीयस्त्वाद्द्रष्टुं नेच्छामि वानरम्॥ Rām. 4. 28. 61.

अपिप्राण *a.* (**–णी** *f.*) Always animating or vivifying (सर्वदा चेष्टमान) अपिप्राणी च सदनी च भूयाः Rv. 1. 186. 11.

अपिभाग *a.* Ved. Sharing or partaking in, having a share.

अपिव्रत *a.* Sharing in the same religious acts or other works; connected by blood; अपिव्रताश्चान्वारभन्ते यजमानम् Kāty. (संसृष्टं साधारणकर्म येषां ते अपिव्रताः अविभक्ता दायादाः, ते हि एकेनापि कृष्यादिकर्म कृतं सर्वे उपजीवन्ति Com.).

अपिशर्वर *a.* Ved. Close to the night, being at the beginning (or end) of the night. **–रम्** Early or untimely morning, evening (or morning) time (प्रदोषमुखम्).

अपिशलाः (pl. of आपिशलि) descendants or pupils of आपिशलि.

अपिशस् *a.* Ripping up.

अपिस्वित् *ind.* Interrogative; अपिस्वित्पर्यभुङ्क्थास्त्वं सम्भोज्यान्वृद्धबालकान् Bhāg. 1. 14. 33.

अपी [अपि–इ] 2. P. (Mostly Vedic) 1 To go in or near, enter into or upon, approach. –2 To have a share in, partake of, suffer; जरामृत्युं पुनरेवापियन्ति Muṇd. 1. 2. 7. –3 To join, flow, flow into, dissolve, be resolved into; स्वमपीतो भवति तस्मादेनं स्वपितीत्याचक्षते Ch. Up. –4 To die. –5 To pour out (as a river).

अपीत *a.* 1 Gone into, entered; Śat. Br. 10. –2 Lost; लोकानपीतान्ददृशे स्वदेहे Bhāg. 3. 8. 12. –3 Dead; कंसः सहानुगोऽपीतो Bhāg. 10. 57. 13.

अपीतिः *f.* 1 Entering into, approaching. पुरा यत् सूरस्तमसो अपीते Rv. 1. 121. 10. –2 Dissolution, destruction, loss. –3 Destruction of the world (प्रलय); अपीतौ तद्वत् प्रसङ्गादसमञ्जसम् Br. Sūtra II. 1. 8. –4 Encountering, joining in battle.

अप्ययः 1 Approaching, meeting, joining, juncture. –2 Pouring out (of rivers). –3 Entrance into, vanishing, disappearance; absorption, dissolution into oneself, destruction; सर्गस्थित्यप्ययेशस्य गुणकर्मानुवर्णनम् Bhāg. 7.10.44.

अप्ययनम् 1 Union, junction. –2 Copulation.

अपीच्य *a.* 1 Very handsome or beautiful (अतिसुन्दर) अपीच्यदर्शनं श्यामं तडिद्वाससमच्युतम् Bhāg. 1.12.8. –2 Secret, concealed, hidden.

अपीजु *a.* Ved. Impelling, stirring up. (Mw. अपीजू) उषासानक्ता जगतामपीजुवा Rv. 2. 31. 5.

अपीनसः [अपीनाय, अपीनत्वाय सीयते कल्पते कर्मकर्तरि क Tv.] Dryness of the nose; cold (in the head), rheum, catarrh; see पीनस.

अपीव्य *a.* Ved. Very handsome; अपीव्यदर्शनं शश्वत् सर्वलोकनमस्कृतम् Bhāg. See अपीच्य.

अपुंस् *m.* (°पुमान्) Not a man, a eunuch; पुमान्पुंसोऽधिके शुक्रे स्त्री भवत्यधिके स्त्रियाः। समेऽपुमान्पुंस्त्रियौ वा क्षीणेऽल्पे च विपर्ययः ॥ Ms. 3. 49.

अपुंस्त्वम् The state of a eunuch, impotent state.

अपुंस्का *f.* A woman without a husband; नापुंस्कासीति मे मतिः Bk. 5. 70.